

Vergaderjaar 2013–2014

21 501-07

Raad voor Economische en Financiële Zaken

Nr. 1170

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 5 september 2014

Hierbij zend ik u de geannoteerde agenda voor de Eurogroep en informele Ecofinraad van 12 en 13 september te Milaan.

Het is mogelijk dat nog punten worden toegevoegd aan de agenda of dat bepaalde onderwerpen worden afgevoerd of worden uitgesteld tot de volgende vergadering.

De Minister van Financiën,
J.R.V.A. Dijsselbloem

Geannoteerde agenda ten behoeve van de Eurogroep en informele Ecofinraad van 12 en 13 september te Milaan

Eurogroep

1. Vijfde voortgangsmis­sie Cyprus

Document: nog niet beschikbaar

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: De Eurogroep zal van gedachten wisselen over de uitkomsten van de vijfde voortgangsmis­sie van de Europese Commissie, de Europese Centrale Bank, en het IMF betreffende het leningenprogramma van het ESM en het IMF aan Cyprus.

Van 14 t/m 25 juli vond de vijfde voortgangsmis­sie van de Trojka in het kader van het leningenprogramma plaats op Cyprus. Op dit moment is het voortgangsrapport nog niet beschikbaar. Uit de persverklaring na afloop van de mis­sie blijkt dat Cyprus goed op schema ligt met de implementatie van de maatregelen onder het leningenprogramma. De Trojka geeft aan dat de budgettaire doelstellingen (significant) binnen de marges blijven in het eerste half jaar van 2014. In de financiële sector gaat de herstructurering van de bankensector door en moeten banken de kapitaalposities versterken. Op structureel terrein heeft de Cypriotische regering het sociale zekerheidstelsel aangepast, waardoor voor iedereen een gegarandeerd minimuminkomen zal gelden. Daarnaast heeft de overheid verbeteringen doorgevoerd waardoor zij beter belastingontduiking tegen kan gaan. De Trojka benadrukt ook dat er belangrijke uitdagingen blijven, zoals het terugbrengen van de leningen waarop een betalingsachterstand rust (*non-performing loans*) en de daarmee samengaan­de hervorming van de insolventiewetgeving, alsmede de implementatie van de anti-witwasmaatregelen.

De Board of Directors van het ESM zal begin oktober uiteindelijk een besluit nemen over de uitkering van de bijbehorende leningentranche uit het ESM ter waarde van 350 miljoen euro.

2. Griekenland

Document: n.v.t.

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: De Eurogroep zal spreken over de stand van zaken omtrent de implementatie van het tweede leningenprogramma door Griekenland. Op 11 augustus jl. heeft de Europese Commissie, in samenwerking met het IMF en de ECB, geconcludeerd dat Griekenland aan de vereiste doelstellingen (zogenaamde *milestones*) voor vrijgave van de laatste subtranche uit het EFSF, behorende bij de vierde voortgangsmis­sie, heeft voldaan. De Tweede Kamer is hierover per brief geïnformeerd op 12 augustus jl.¹ Op 13 augustus heeft de Eurogroup Working Group ingestemd met de uitkering van de subtranche van 1 miljard euro.

De Trojka is in juli naar Athene geweest voor de start van de vijfde voortgangsmis­sie. Van 2 t/m 4 september hebben de Trojka en de Griekse autoriteiten verder gesproken over de implementatie van de maatregelen, waarna de Trojka naar verwachting half september naar Athene zal terugkeren om de voortgangsmis­sie in Athene voort te zetten. Aan deze

¹ brief aan Tweede Kamer over vertrouwelijke toezending van de rapportage van de Trojka over behalen van de doelstellingen door Griekenland voor het uitkeren van de derde subtranche uit het EFSF gerelateerd aan de vierde voortgangsrapportage aan Griekenland, met Kamerstuk 21 501-07, nr. 1167)

vijfde voortgangsmis­sie is een tranche uit het EFSF van 1,9 miljard euro en een tranche van 3,5 miljard euro van het IMF gekoppeld. Dit is de laatste tranche uit het EFSF-leningenprogramma, welke tot eind 2014 loopt. Het IMF-leningenprogramma loopt nog tot en met het eerste kwartaal van 2016.

3. Portugal – Recente ontwikkelingen

Document: n.v.t.

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: De Eurogroep zal naar verwachting spreken over de stand van zaken omtrent de Portugese Banco Espírito Santo (BES). Deze bank is op 3 augustus jl. in resolutie gebracht. De Tweede Kamer is hier op 14 augustus jl. over geïnformeerd.²

Daarnaast zal de Eurogroep naar verwachting spreken over de budgettaire situatie in Portugal. De Portugese regering heeft op 28 augustus een suppletoire begroting ingediend. Het begrotingstekort komt in 2014 op basis van deze begroting uit op 4% bbp, overeenkomstig de aanbeveling in de buitensporigtekortprocedure. Het besparingsverlies op de in mei jl. door het Constitutionele Hof ongrondwettig verklaarde bezuinigingsmaatregelen op ambtenarensalarissen, pensioenen en uitkeringen is hiermee opgevangen, vooral dankzij hogere belastingopbrengsten en een lager dan geraamde werkloosheid.

4. Ierland

Document: n.v.t.

Aard bespreking: gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: Er zal in de Eurogroep van gedachten worden gewisseld over het verzoek van Ierland om een deel van de leningen aan het IMF vervroegd terug te betalen. Ierland heeft eind 2013 het leningenprogramma van het IMF en de EU succesvol verlaten. Momenteel valt Ierland onder post-programma monitoring van het IMF en de Europese Commissie. De Ierse regering heeft aan de lidstaten van de EU een voorstel gedaan om een vervroegde terugbetaling aan het IMF te doen. De reden hiervoor is dat de Ierse rentes op staatsobligaties met een looptijd van 10-jaar momenteel rond de 2% handelen op de financiële markt, terwijl de rente die Ierland aan het IMF betaalt circa 5% is. Door vervroegd af te lossen aan het IMF, zal de schuldhoudbaarheid van Ierland verbeteren door de lagere rentekosten. Ierland is voornemens om in de komende 18 tot 24 maanden circa 18,3 miljard euro van de in totaal uitgeleende 22,5 miljard euro in delen aan het IMF terug te betalen. Ierland zal niet het gehele uitstaande bedrag terug betalen aan het IMF, zodat het IMF wel betrokken blijft bij de post-programma monitoring.

De lidstaten van de EU zullen toestemming moeten geven voor vervroegde terugbetaling aan het IMF, omdat volgens de leningdocumentatie van het EFSF, het EFSM en de bilateraal verstrekte leningen van het VK, Denemarken en Zweden bij vervroegde aflossing aan een van de crediteuren dit aan alle crediteuren moet geschieden. Aangezien alleen vervroegde afbetaling aan het IMF wordt beoogd zullen de lidstaten van de EU een «waiver» moeten afgeven, zodat afgeweken kan worden van deze voorwaarde in de leningovereenkomsten. De lidstaten van de eurozone zullen een besluit nemen over de EFSF-leningen, de lidstaten van de EU over de EFSM-leningen en het VK, Denemarken en Zweden over de bilaterale leningen.

² Aanhangsel Handelingen II 2013/14, nrs. 2745, 2757 en 2758

Nederland is van mening dat de vervroegde terugbetaling aan het IMF bijdraagt aan het verbeteren van de schuldhoudbaarheid van Ierland en daarmee in het belang is van alle crediteuren.

5. Gemeenschappelijke beginselen voor vermindering van de belastingdruk op arbeid

Document: niet openbaar

Aard bespreking: gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: Tijdens de Eurogroep van september zullen de lidstaten de thematische discussie voortzetten over de mogelijkheden om via hervormingen van nationale fiscale stelsels de hoge belastingdruk op arbeidsinkomsten te verlagen. Achtergrond hiervan is onder andere dat verlaging van de lastendruk op arbeid bij kan dragen aan de economische groei, werkgelegenheid en concurrentiepositie van individuele lidstaten en van de Eurogroep/EU als geheel. Zoals ook vermeld in de verklaring van de Eurogroep van 8 juli jl. behoort de belastingdruk op arbeid in landen van de eurozone tot de hoogste ter wereld. In september zal de Eurogroep op basis van door de Commissie geïnventariseerde «common principles» spreken over gemeenschappelijke uitgangspunten om de belastingdruk op arbeid te verminderen.

6. Bankenuïe – Eurozone aspecten

Document: N.v.t.

Aard bespreking: Stand van zaken

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting: De Eurogroep zal naar verwachting de stand van zaken van de totstandkoming van de bankenuïe bespreken. Nu het proces van wet- en regelgeving voor de bankenuïe nagenoeg is afgerond, zal de bespreking zich vermoedelijk richten op het implementatieproces. Wat betreft het Europees bankentoezicht zal de nadruk waarschijnlijk liggen op de operationele en organisatorische voorbereidingen van de ECB om per 4 november 2014 het toezicht op de grootste Europese banken over te nemen en de stand van zaken van de *comprehensive assessment* om de weerbaarheid van deze banken te testen. Nederland acht het van belang dat de *comprehensive assessment* streng, uniform en tijdig wordt uitgevoerd. Wat betreft het Europees resolutiemechanisme is een spoedige en gedegen implementatie van groot belang. Nederland vindt dat er tijdig en met inspraak van de lidstaten duidelijkheid moet worden verschaft over de berekening van de bijdragen van de banken aan het Europees resolutiefonds.

Informele Ecofinraad

1. Economische situatie

Document: N.v.t.

Aard bespreking: Stand van zaken

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

De informele Ecofinraad zal spreken over de economische situatie, groeivoorzichten en financiële stabiliteit in de Europese Unie. Hoewel de economie van de Europese Unie op jaarbasis blijft groeien met 1,2%, laten recent verschenen tweedekwartaalcijfers van kwartaal op kwartaal een beperkte groei zien van 0,2% en een stagnatie van de groei voor het eurogebied. De tegenvallende kwartaalgroei komt vooral door een waarschijnlijk tijdelijke krimp in Duitsland ten opzichte van een zeer sterk eerste kwartaal. Door het milde winterweer zijn investeringen in de bouwsector die normaliter in het tweede kwartaal hadden plaatsgevonden

naar het eerste kwartaal gehaald. Op jaarbasis is er dan ook nog steeds sprake van sterke Duitse groei. Ook Spanje laat relatief sterke groei zien. De kwartaalgroei in Frankrijk stagneert echter voor het tweede kwartaal op rij. Hoewel er in Italië en Griekenland nog steeds sprake is van een lichte krimp, is deze krimp een stuk milder dan een jaar geleden. De inflatie in de Europese Unie ligt met 0,6% in juli op een laag niveau, voor het eurogebied komt de inflatie voor juli uit op 0,4%. In een aantal landen is zelfs sprake van lichte deflatie. Een groot deel van de lage inflatie kan verklaard worden door de ontwikkeling van energie- en voedselprijzen. Voor het eurogebied ligt de kerninflatie, die corrigeert voor energie- en voedselprijzen, betrekkelijk stabiel op een niveau van 0,8% in juli. De resterende neerwaartse druk op het inflatieniveau hangt deels samen met het noodzakelijke hervormingsproces in een aantal (euro)landen. Op korte termijn leiden structurele hervormingen zoals loonmatiging en lage vraag als gevolg van schuldafbouw tot een laag inflatieniveau. Op middellange termijn zijn structurele hervormingen en schuldafbouw echter belangrijke voorwaarden van duurzaam herstel in het eurogebied. Naar verwachting zal het effect van schuldafbouw en structurele hervormingen op termijn weer tot aantrekkende vraag en toenemende economische groei leiden, dat zich vervolgens weer vertaalt in een hoger inflatieniveau.

2. Voorbereiding G20 en jaarlijkse bijeenkomst van het IMF en de Wereldbank

Document: N.v.t.

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting:

G20 voorbereiding

De Ecofin bespreekt de kernboodschappen van de EU ten behoeve van de deelname van de Europese Commissie en het EU voorzitterschap aan de G20 vergadering van Ministers van Financiën en Centrale Bank gouverneurs d.d. 18 t/m 21 september in Cairns. De EU boodschappen worden vastgelegd in een EU *Terms of Reference*.

Nederland heeft in de drafting van de *Terms of Reference* input geleverd op de groeistrategieën van de G20 leden, een van de speerpunten van het Australisch voorzitterschap. Ook de EU heeft een groeistrategie opgesteld die aansluit bij de Nederlandse inzet op structurele hervormingen en verbetering van het private investeringsklimaat. Daarnaast heeft Nederland aandacht voor het Base Erosion en Profit Shifting (BEPS) project van de G20. Nederland omarmt het BEPS-project omdat internationale belastingontwijking slechts kan worden opgelost door mondiale samenwerking, uitmondend in dwingende afspraken.

Doelstelling is daarnaast om tijdens de G20 in Brisbane (15 en 16 november) tot een akkoord te komen over de *Gone concern Loss Absorbing Capacity* (GLAC). De GLAC betreft eisen rondom de minimale hoeveelheid passiva die direct beschikbaar dient te zijn bij zogeheten *Global Systemically Important Banks* (G-SIBs) om in resolutiesituaties verliezen op te vangen en/of een bank te herkapitaliseren. Nederland zet in op een geloofwaardige en effectieve GLAC, die autoriteiten in staat stelt om de kosten van herkapitalisatie of afwikkeling van een bank te verhalen op aandeelhouders en crediteuren.

IMF en Wereldbank Jaarvergadering

Daarnaast wordt vooruitgeblikt op de inzet van de EU voor de IMF/WB Jaarvergadering op 10 en 11 oktober. Het belangrijkste onderwerp voor de IMF vergadering is de internationale economische situatie. Tijdens het Development Committee van de Wereldbank zal gesproken worden over een van de twee hoofddoelstellingen, namelijk «*shared prosperity*» (gedeelde welvaart). Verder zal gesproken worden over de voortgang van

de reorganisatie van de Wereldbank Groep. De EU-afstemming voor de vergaderingen vindt begin oktober plaats. Er wordt geen discussie verwacht tijdens dit onderwerp.

3. Internationale samenwerking aangaande financiële diensten

Document: Niet openbaar

Aard bespreking: gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: De informele Ecofinraad zal spreken over de internationale samenwerking op het gebied van financiële diensten, waarbij vooral een identificatie van de voornaamste en meest thema's aan de orde zal zijn. Uit een eerste inventarisatie van de Commissie zijn enkele thema's naar voren gekomen waarop verdere en diepere internationale samenwerking en harmonisering gewenst is. Het gaat daarbij om verschillende, technische onderwerpen. Daarbij kan gedacht worden aan de grensoverschrijdende aspecten van resolutie: zoals afspraken over het erkennen van Amerikaanse resolutieacties in Europa en vice versa. Ook de equivalentie van derivatentransacties is onderwerp van gesprek: in Europa zijn er regels om transacties te melden bij een centrale tegenpartij, maar de regels omtrent de aanmelding van dergelijke transacties als er sprake is van een Amerikaanse en Europese partij zijn nog niet uitgewerkt. De Nederlandse inzet is dat internationale samenwerking op vrijwel het gehele spectrum gewenst is, waarbij een belangrijk randvoorwaarde is dat het wachten op internationale afspraken niet gewenste hervormingen in de weg staan.

4. Langetermijnfinancieringsagenda

Document: Routekaart van de Commissie om aan de financieringsbehoeften op lange termijn van de Europese economie te voldoen, Europese Commissie, IP/14/320, 27/03/2014 (http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-320_nl.htm)

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: Tijdens de informele Ecofin zal gesproken worden over de beschikbaarheid van langetermijnfinanciering voor de economie. Dit onderwerp staat vooral in het teken van het vinden van manieren om de capaciteit van financiële instellingen en markten te vergroten om langetermijnfinanciering aan de reële economie te verschaffen. Over de nadere invulling van dit onderwerp in de Informele Ecofin zijn nog geen nadere details bekend. Waarschijnlijk wordt gesproken over mogelijke prioriteiten aan de hand van de mededeling over de langetermijnfinanciering van de Europese economie, die de Europese Commissie in maart dit jaar heeft gepubliceerd. In deze routekaart staan voorstellen en ideeën over het aanboren van nieuwe en alternatieve bronnen van langetermijnfinanciering, die duurzame economische groei in Europa kunnen ondersteunen.

Belangrijkste hoofdterreinen die in deze routekaart worden onderscheiden zijn: (i) het mobiliseren van private bronnen van langetermijnfinanciering, (ii) het beter benutten van overheidsmiddelen, met name door het faciliteren van de werkzaamheden van nationale stimuleringsbanken en het verstrekken van de samenwerking tussen bestaande nationale exportkredietinstellingen, (iii) het ontwikkelen van Europese kapitaalmarkten, (iv) het verbeteren van de toegang tot financiering voor het midden- en kleinbedrijf, (v) het aantrekken van privéfinanciering voor de infrastructuur die nodig is voor Europa 2020 en (vi) het verbeteren van het algemene klimaat voor duurzame financiering.

Nederland is het eens met de Commissie dat investeringen een belangrijke voorwaarde voor economische groei zijn en dat vergroting van het

(potentiële) aanbod aan lange termijn financiering goed is. Op basis van een gedetailleerdere analyse kunnen potentiële oplossingen voor het financieringsprobleem nader worden onderzocht.

5. Bankenunie – stand van zaken

Document: N.v.t.

Aard bespreking: Stand van zaken

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting: De informele Ecofinraad zal naar verwachting de stand van zaken van de totstandkoming van de bankenunie bespreken. Nu het proces van wet- en regelgeving voor de bankenunie nagenoeg is afgerond, zal de bespreking zich vermoedelijk richten op het implementatieproces. Wat betreft het Europees banktoezicht zal de nadruk waarschijnlijk liggen op de operationele en organisatorische voorbereidingen van de ECB om per 4 november 2014 het toezicht op de grootste Europese banken over te nemen en de stand van zaken van de *comprehensive assessment* om de weerbaarheid van deze banken te testen. Nederland acht het van belang dat de *comprehensive assessment* streng, uniform en tijdig wordt uitgevoerd. Wat betreft het Europees resolutiemechanisme is een spoedige en gedegen implementatie van groot belang. Nederland vindt dat er tijdig en met inspraak van de lidstaten duidelijkheid moet worden verschaft over de berekening van de bijdragen van de banken aan het Europees resolutiefonds.

6. Europese werkloosheidsverzekering

Document: n.v.t.

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: Tijdens de werklunch zal onder Italiaans voorzitterschap worden gediscussieerd over een Europese werkloosheidsverzekering. Dit past in het Italiaans werkprogramma, waarin ook wordt gesproken over «the objective of a capacity to absorb external shocks and enhance the resilience of the euro area.» Een werkloosheidsverzekering op Europees niveau zou een dergelijk instrument kunnen zijn. Nederland is echter geen voorstander van een dergelijk instrument. Het beleid ten aanzien van de sociale zekerheid is primair een bevoegdheid van de lidstaten. Bovendien is er het risico dat dit leidt tot permanente transfers tussen lidstaten en een verminderde prikkel tot structurele hervormingen, terwijl de noodzaak wat Nederland betreft niet voldoende aanwezig is. Er zijn echter geen concrete voorstellen en er is nog geen document beschikbaar.

7. Structurele hervormingen en investeringen

Document: n.v.t.

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: Tijdens de informele Ecofin zal gesproken worden over structurele hervormingen en investeringen. Op het moment van het opstellen van deze geannoteerde agenda waren nog geen achtergrondstukken beschikbaar. Het kabinet meent dat het versterken van de economische groei en het concurrentievermogen in de Europese Unie bewerkstelligd wordt door het doorvoeren van structurele hervormingen en verwelkomt derhalve deze discussie gedurende de informele Ecofin. Structurele hervormingen zijn een terugkerend onderwerp van gesprek in de Eurogroep en de Ecofinraad. Zo vindt in de Eurogroep een thematische discussie plaats over de hoge belastingdruk op arbeid. Tevens kunnen hervormingen op het terrein van verbetering van het investeringsklimaat bijdragen aan een hoger niveau van private investeringen. Ook de

versterking van de financiële sector, waar de creatie van de Europese bankenunie en de doorlichting van bankbalansen door de ECB een belangrijke rol bij spelen, kan bijdragen aan het herstel van investeringen.